

G CONSELLERIA
O SALUT
I DIRECCIÓ GENERAL
B SALUT PÚBLICA
/ I PARTICIPACIÓ

“Amb tots els sentits”

Programa d'educació afectiva i sexual
en l'àmbit educatiu

Memòria
curs
2018-19

Coordinació de Sida i Sexualitat

Autoria

Rosa M. Aranguren Balerdi

Antònia Maria Tomás Vidal

Margalida Ordinas Vaquer

Suport administratiu

María Gloria Jaume Amengual

ÍNDEX

Introducció	4
Metodologia	5
Avaluació	7
• Objectiu 1: coordinació i difusió	7
• Objectius 2, 3 i 4: demanda	8
• Objectiu 5: centres que han implementat l'avaluació	9
• Objectiu 6: professionals que han implementat l'avaluació	10
• Objectiu 7: sessions realitzades	12
• Objectius 8, 9 i 10: satisfacció	13
• Objectiu 11: dificultats detectades	15
• Objectiu 12: millores proposades	16
Conclusions	18
Annex 1: Institucions, entitats i persones que han sol·licitat el Programa	22

INTRODUCCIÓ

El Programa “Amb tots els sentits” d’educació afectiva i sexual a l’adolescència, té com a finalitat facilitar la tasca del professorat a l’hora de treballar aquests temes. El contingut del programa els hi pot ajudar a donar resposta a les necessitats de formació de la gent jove, oferint informació clara, completa i correcta sobre aquesta matèria així com possibilitats de reflexió sobre els aspectes que intervenen en la complexitat de les relacions afectives i de la sexualitat humana.

“Amb tots els sentits” està dissenyat per ser implementat pel professorat i per altres agents socials i de salut que formen part de la comunitat educativa. També pot ser utilitzat per professionals que desenvolupen la seva tasca educativa en entorns d’oci i de temps lliure o de serveis d’atenció a persones joves en situacions d’especial vulnerabilitat, entre d’altres.

En aquest document, presentam la memòria del Programa “Amb tots els sentits”, d’educació afectiva i sexual a l’adolescència, corresponent al curs acadèmic 2018 – 2019.

METODOLOGIA

L'avaluació del Programa s'ha realitzat mitjançant dos instruments:

- El registre de sol·licituds
- Un qüestionari

El registre de sol·licituds inclou dades de la persona que realitza la sol·licitud, la motivació de realitzar-la i el nom del centre de treball.

El qüestionari d'avaluació es va trametre a final del mes de maig, a través de correu electrònic, a les persones que sol·licitaren el programa, tant en el curs acadèmic 2018-2019 com en l'anterior. Els ítems del qüestionari són els que es detallen a la taula 1.

TAULA 1: ÍTEMS DEL QUESTIONARI

ÍTEMS	
1. Dades del centre educatiu	• Nom del centre on s'han realitzat les sessions • Tipus de centre • Illa • Municipi • Curs escolar
2. Persona que realitza l'avaluació	• Funció, càrrec o professió de la persona que avalua • Centre al qual pertany
3. Nombre de sessions impartides, especificant el curs o tipus d'ensenyament	• ESO • FP bàsica • FP de grau mitjà • Batxillerat • Altres tipus d'ensenyament
4. Satisfacció	• Amb el material del programa • Percepció de la satisfacció de l'alumnat per part del professorat • Satisfacció amb l'assessorament proporcionat pel personal tècnic de la Conselleria de Salut i Consum
5. Comentaris	• Dificultats per implementar les sessions educatives • Suggestiments de millora • Altres comentaris

Per a l'avaluació es seleccionaren vuit criteris d'avaluació i dotze objectius, que es detallen a la taula 2.

TAULA 2 CRITERIS D'AVALUACIÓ I OBJECTIUS SELECCIONATS

Criteris d'avaluació	Objectius
1. Coordinació i difusió	1. Deixar constància de les accions de coordinació i difusió del programa .
2. Demanda	2. Quantificar el nombre de demandes totals, per illes i per tipus d'entitat sol·licitant . 3. Conèixer els centres, entitats i persones que han sol·licitat el programa. 4. Comparar l'origen de les demandes rebudes (cursos 2017-2018 i 2018-2019) per tipus d'entitat sol·licitant i per illes.
3. Centres, entitats o persones que han informat sobre la implementació	5. Detallar nombre de persones que han informat i els centres als quals pertanyen.
4. Professionals que han emplenat les avaluacions	6. Identificar els tipus de professionals que han emplenat les avaluacions rebudes.
5. Sessions realitzades	7. Sessions que s'han dut a terme, especificant el curs.
6. Grau de satisfacció	8. Satisfacció amb els materials. 9. Satisfacció amb l'assessorament de les tècniques de la Coordinació de Sida i Sexualitat. 10. Satisfacció de l'alumnat.
7. Dificultats per a la implementació	11. Dificultats sorgides en la implementació de les sessions.
8. Millores proposades	12. Propostes de millora.

AVALUACIÓ

OBJECTIU 1: DEIXAR CONSTÀNCIA DE LES ACCIONS DE COORDINACIÓ I DIFUSIÓ

TAULA 3: ACCIONS DE COORDINACIÓ I DIFUSIÓ

Indicadors	Valor	Observacions
• Nombre i nom de les WEB relacionades amb l'educació afectiva i sexual amb les quals s'ha fet difusió.	3 100 %	• WEIB (Conselleria d'Educació i Universitat) • Web de Salut Sexual (Conselleria de Salut i Consum) • Web de la Gerència d'Atenció Primària de Mallorca
• Percentatge sobre les previstes.		
• Percentatge d'equips directius i d'equips d'orientació als quals se'ls ha enviat informació sobre el programa.	100 %	• Oferta educativa 2017-2018
• Percentatge d'alts càrrecs d'educació i salut relacionats amb l'educació afectiva i sexual als quals se'ls ha enviat informació del programa.	100 %	

Durant el curs es realitzaren també les activitats de dinamització del programa següents:

- Presentació del programa en els centres educatius (a petició del centre):
 - ✓ Àgora Portals (Mallorca)
 - ✓ IES Marc Ferrer (Formentera)
- Formació de sensibilització per a l'educació afectiva i sexual als serveis socials dels ajuntaments (educació social). A demanda del Departament de Benestar i Drets Socials de l' IMAS.
 - ✓ Palma
 - ✓ Part forana (2 presentacions)
- Presentació del programa d'Educació Afectiva i Sexual "amb tots els sentits". Equip de prevenció de l' IMAS.
- Presentació del programa a les jornades de coeducació:
 - ✓ Palma (presencial)
 - ✓ Menorca (enviament de material a l'organització)
 - ✓ Eivissa (enviament de material a l'organització)

- Dinamització del programa a Menorca
 - ✓ Serveis Socials dels Ajuntaments: Ciutadella, Maó i Alaior
 - ✓ Serveis Educatius dels Ajuntaments: Ciutadella i Maó
 - ✓ Fons Menorquí de Cooperació
 - ✓ Punts Joves: Maó, Es Castell i Ciutadella
 - ✓ Servei de Salut: Consulta jove
 - ✓ Centres educatius: IES Cap de Llevant, IES Pasqual Calbó i Caldés, IES Joan Ramis, IES Maria Àngels Cardona, IES Josep Maria Quadrado, CC Nostra Senyora de la Consolació, CC Salesians Francesc de Sales, IES Josep Miquel Guàrdia, CC Sant Francesc d'Assís

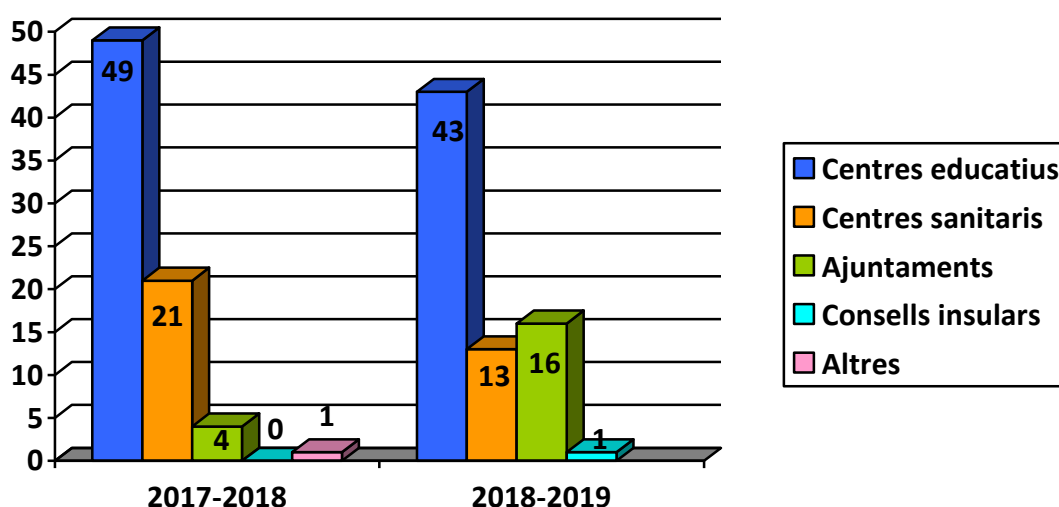
OBJECTIUS 2,3 I 4: QUANTIFICAR EL NOMBRE DE DEMANDES

TAULA 4: DEMANDA DEL PROGRAMA

Origen de la demanda	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera	Altres CCAA	Total	%
Centres educatius	30	9	1	2	1	43	59
Centres sanitaris	6	5	0	0	2	13	18
Ajuntaments	10	4	1	0	1	16	22
Consells insulars	1	0	0	0	0	1	1
Total	47	19	2	2	4	73	100

La majoria de demandes rebudes (59 %) les han realitzat professionals dels centres educatius. Mallorca és l'Illa amb major demanda, ja que és també la que té una major oferta educativa i un nombre major de centres sanitaris i ajuntaments. Els centres que han sol·licitat el programa durant el curs 2018-2019 es detallen a l'annex 1.

GRÀFIC 1: COMPARACIÓ DE L'ORIGEN DE LES DEMANDES (2017/2018 I 2018/2019)

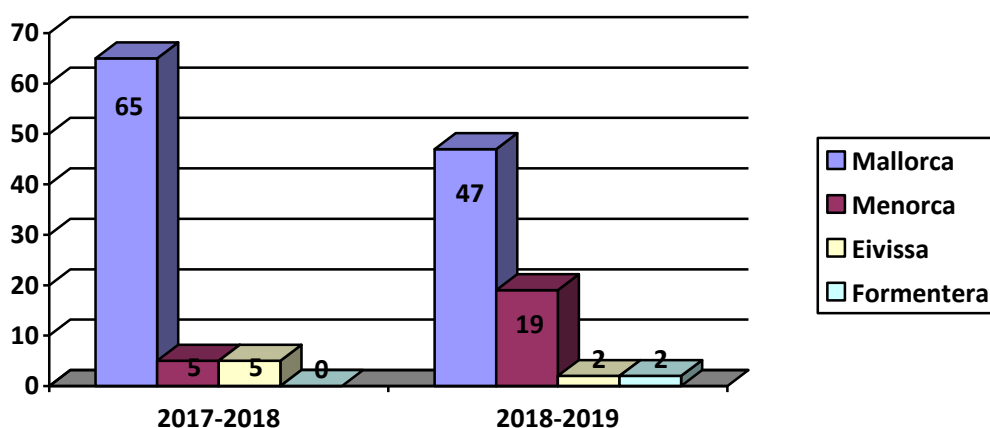

S'ha produït un lleuger descens en el total de demandes, que ha passat de 75 a 73. Aquesta tendència és d'esperar que es vagi consolidant ja que un cop llençant el programa i enviades les presentacions, aquestes les poden compartir lliurement.

També s'ha de considerar que, conforme augmenti el nombre de centres i entitats que tinguin accés a les presentacions, la demanda disminuirà necessàriament, perquè ja disposaran de les eines del programa, sense necessitat d'haver-les de sol·licitar.

Han augmentat les demandes dels ajuntaments (de 4 a 16). Cosa que es pot atribuir a la dinamització feta a les Illes de Mallorca i Menorca (vegeu accions de coordinació i difusió a l'apartat anterior).

GRÀFIC 2: COMPARACIÓ DEL NOMBRE DE DEMANDES PER ILLES (2017/2018 I 2018/2019)

S'observa una disminució de demandes de l'Illa de Mallorca i un augment considerable a l'Illa de Menorca, ja que enguany la feina de dinamització del programa s'ha fet de manera més intensa per part de la infermera del Centre Insular de Menorca, de la Conselleria de Salut i Consum.

OBJECTIU 5: DETALL DELS CENTRES I NOMBRE DE PERSONES QUE HAN INFORMAT

TAULA 5: PERSONES QUE HAN INFORMAT DE LA IMPLEMENTACIÓ DE SESSIONS, PER ILLES

Illa	Total formularis d'avaluació emplenats
Mallorca	16
Menorca	7
Eivissa	0
Formentera	0
Altres comunitats autònomes	1
Total	24

S'ha produït un augment en el nombre de persones que han emplenat el qüestionari d'avaluació, que ha passat de 12 a 24. El fet que el qüestionari fos electrònic pot tenir a veure amb aquest augment. També pot ser a causa que el qüestionari que es va trametre als centres que sol·licitaren les presentacions en el curs passat i a la dinamització del programa a Menorca.

Taula 6: CENTRES DELS QUALS S'HAN REBUT QUESTIONARIS D'AVALUACIÓ

Illa	Nom del centre o entitat	Nombre de qüestionaris rebuts
Mallorca	1. Centre d'Atenció Especial	1
	2. IES Can Peu blanc	1
	3. IES Josep Sureda i Blanes	1
	4. IES Llorenç Garcías i Font	2
	5. IES Sant Salvador	1
	6. IES Ses estacions	1
	7. IES Aurora picornell	1
	8. IES Lorenc Garcias i Font	1
	9. IES Porto Cristo	1
	10. IES Pau Casesnoves	1
	11. IES Felanitx	1
	12. IES Politècnic	1
	13. CC Sant Bonaventura	1
	14. CC N ^a Senyora de la Consolació	1
	15. CP American International Schooll of Mallorca	1
Menorca	16. IES Josep M ^a Quadrado	1
	17. IES Josep Miquel Guàrdia	1
	18. CC Sant Francesc de Sales	2
	19. Serveis Socials de l'Ajuntament de Ciutadella	3
Altres comunitats	20. Punt jove la Jonquera	1
		24

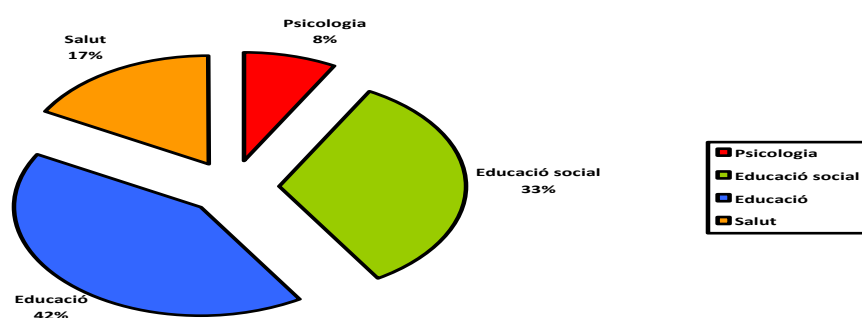
OBJECTIU 6: PROFESSIONALS QUE HAN EMPLENAT EL FORMULARI D'AVALUACIÓ

TAULA 6: TIPUS DE PROFESSIONALS QUE HAN EMPLENAT EL FORMULARI D'AVALUACIÓ

Origen	Professional	Total	%	Total	Percentatge
Atenció especial	Psicòleg/psicòloga	1	4	1	4
Ajuntaments	Educador/a social	8	32	9	37
	Psicòleg/psicòloga	1	4		
Centres educatius	Docent	3	16	10	42
	Docent tutor	5	20		
	Orientador/a	2	8		
Servei de Salut	Llevador/a	1	4	4	17
	Infermer/a	3	12		
Total		24	100	24	100

S'ha produït un augment en el percentatge d'avaluacions de professionals dels ajuntaments, que ha passat del 0 % al 36 %, (0 a 9). Aquest augment és degut sobretot a la implicació dels professionals de l'educació social.

GRÀFIC 3: TIPUS DE PROFESSIONALS QUE HAN REALITZAT L'AVAUACIÓ

OBJECTIU 7: SESSIONS REALITZADES

Les sessions sol·licitades s'han ressaltat amb colors, segons el nombre de vegades que cada sessió s'ha sol·licitat:

- Verd: 42 o més.
- Taronja: entre 38 i 41.
- Vermell: menys de 38.

TAULA 7: SESSIONS SELECCIONADES PER CURSOS

Sessió/ vegades que s'ha seleccionat	1 ESO	2 ESO	3 ESO	4 ESO	FP1	FP 2	B1	B 2	AE	Total	% (*)
1. Una etapa de canvis	30	2	6	1	0	0	0	0	3	42	10
2. La sexualitat	27	19	4	1	0	0	0	3	3	57	14
3. Les xarxes socials	15	8	1	0	0	1	0	0	0	25	6
4. Els afectes sexuals	2	21	4	0	0	0	0	0	13	40	10
5. La sexualitat i l'autoestima	8	21	2	0	0	0	0	0	7	38	9
6. Les relacions sexuals	6	14	15	1	1	0	0	1	10	48	12
7. Riscs relacions sexuals: embaràs	5	11	25	1	1	0	1	1	3	48	12
8. Riscs relacions sexuals: ITS	5	11	25	1	1	0	1	1	0	45	11
9. El flirteig i la relació de parella	1	11	0	8	0	0	0	1	6	27	7
10. La relació tòxica i la violència en la parella	4	15	2	7	0	0	0	1	11	40	10
Nombre total de sessions que s'han realitzat	103	133	84	20	3	1	2	8	56	410	100
Nombre de sessions seleccionades en el curs	10	10	9	7	3	1	2	6	8		

(*) % sobre el total d'eleccions

El curs on més sessions s'han impartit és segon (133 sessions). El nombre de sessions impartides augmenta progressivament des de primer curs fins a segon. En aquest sentit s'observa diferència en l'any passat on el major nombre de sessions s'impartiren a tercer curs.

Per a primer i segon d'ESO s'han seleccionat el 100 % de les sessions que ofereix el Programa. La selecció de sessions per tercer i quart d'ESO abasta el 90 % i el 70 %, respectivament.

Enguany les sessions, sobre flirteig i relació de parella i sobre relació tòxica i la violència en la relació de parella, s'han tractat en tots els cursos de l'ESO.

S'observa un nombre considerable de sessions impartides a ensenyaments especials. Això es correspon a la utilització del programa per professionals de l'educació social, que imparteix en aquesta formació en centres d'atenció especial.

Les sessions més demandades, segueixen sent:

- Una etapa de canvis
- La sexualitat
- Les relacions sexuals
- Risc en les relacions sexuals: embaràs
- Risc en les relacions sexuals: ITS

Les sessions menys demandades són:

- Les xarxes socials
- El flirteig i la relació de parella

S'observa una millora en la demanda de les sessions:

- Els afectes sexuals
- La sexualitat i l'autoestima
- La relació tòxica i la violència en la parella

OBJECTIUS 8,9 I 10: SATISFACCIÓ

TAULA 8: SATISFACCIÓ AMB EL MATERIAL DEL PROGRAMA
(Escala de Likert: puntuació d'1 a 5 on 1 és la puntuació menor)

	Document de consulta	Presentacions	Guia	Vídeos	Dinàmiques
Mitjana	4,4	4,3	4,3	3,8	3,9

El nivell de satisfacció amb el material del Programa és alt. Cap material ha rebut una puntuació inferior a 3,5. Destaquen les puntuacions altes que s'han atorgat al document de consulta, les presentacions i la guia didàctica. Els vídeos i les dinàmiques educatives són els materials que han rebut menor puntuació.

TAULA 9: SATISFACCIÓ AMB L'ASSESSORAMENT PROPORCIONAT

	No s'ha necessitat assessorament	Gens satisfactori	Poc satisfactori	Satisfactori	Molt satisfactori
Percentatge	20,8	0	4,2	33,3	41,7

El 75 % de les persones que han implementat l'avaluació han referit estar satisfetes o molt satisfetes amb l'assessorament del personal tècnic de la Conselleria de Salut i Consum. El 20,8 % no ha necessitat assessorament.

TAULA 10: SATISFACCIÓ DE L'ALUMNAT

(Escala de Likert: puntuació d'1 a 5 on 1 és la puntuació menor)

	Els hi ha agradat	Han participat de manera activa	Han après coses noves
Mitjana	4,41	4,16	4,5

L'opinió de les persones que han informat sobre la satisfacció de l'alumnat és altament favorable. Cap puntuació està per davall de 4.

OBJECTIUS 11: DIFICULTATS PER A LA IMPLEMENTACIÓ

TAULA 11: DIFICULTATS DETECTADES

Dificultats detectades
Temps • Tot i que no hem tengut moltes dificultats, s'ha hagut d'adaptar el material a la limitació del temps de les classes, uns 50 minuts. Les dinàmiques estan pensades per fer en petit grup i després per posar en comú, però estan massa ajustades i hem optat per fer-les individualment i després les hem posades en comú. Han anat molt bé perquè han donat opció a poder fer moltes aportacions i comentaris. • Manca de temps dins l'horari lectiu per a realitzar les sessions. Les sessions de tutoria estan molt pautades; tenim molts aspectes a treballar. • Són moltes sessions i a l'institut no disposen de tant de temps. • Les limitacions del temps disponible. • Falta de temps per poder fer les dinàmiques i només hem pogut fer una sessió de 55 minuts per cada curs. • Manca d'hores de tutoria. Planificació • Les sessions no s'han planificat bé per la meua part, a algunes sessions han sorgit molts de dubtes i s'han allargat massa. • Al nostre centre es va suggerir als tutors que implementessin les sessions a les hores de tutoria, si era necessari amb l'ajuda d'un membre de la comissió de coeducació. Només ens consta que dos tutors ho feren. L'any que ve enfocarem el programa probablement d'una altra manera, a través d'algunes matèries, perquè els tutors ja van prou saturats. • Faria falta que les sessions fossin només per a l'alumnat de l'aula i no fusionar dos grups. • El curs anterior es va exposar que una dificultat era el fet que pocs docents s'havien implicat en la impartició de les sessions. En aquest curs s'han implicat més tutors i professorat de projectes: hem passat de 3 a 19 professors implicats. Esperam que en el proper curs altres docents també s'impliquin i estam fent feina per coordinar-nos millor. En relació a la participació del professorat, també cal remarcar que la majoria de les sessions han estat impartides per dones (dels 16 docents que han participat només hi ha 2 homes). Seria important aconseguir la implicació de professors. • La temporalització sempre és un problema, però s'ha aconseguit invertir més temps, encara que han quedat continguts sense tractar. Cal prioritzar el programa d'educació afectiva i sexual i emmarcar-lo dins dels projectes de 1r i 2n d'ESO. Per això, el programa s'ha presentat com a projecte de coeducació i aquesta proposta contextualitzada en el nostre centre, ha estat aprovada per la Conselleria d'educació. • És difícil la coordinació entre el professorat, que és fonamental realitzar amb assignatures que també desenvolupen continguts relacionats amb el programa, per tenir una visió completa del que es realitza a les aules durant tota l'ESO. • Les dificultats que hem trobat estan relacionades amb la pròpia dinàmica del centre educatiu, no amb el programa en si mateix. Inseguretat • La inseguretat del professorat a l'hora de tractar aquests temes en classe, per la manca d'experiència, les possibles reaccions de l'alumnat o la dificultat per obtenir la resposta adequada a les seves preguntes. Vídeos • Ens ha costat obrir els vídeos. Idioma • En el meu cas l'idioma de l'aula és l'anglès, però els materials m'han servit de referència a l'hora de preparar les classes i separar els continguts per temàtiques. M'han ajudat molt i els meus alumnes han après molt.

OBJECTIUS 12: MILLORES PROPOSADES

TAULA 12: SUGGERIMENTS DE MILLORA

Suggeriments de millora
Continguts • Completar el programa amb la inclusió de sessions relacionades amb la pornografia i la prostitució (nosaltres ja ho hem fet). • He afegit als continguts per als meus alumnes (ja que ho trobava a faltar en el vostre dossier) un vídeo sobre el mite de l'Himen de tedX i també he tractat les diferències entre la pornografia i el sexe a la vida real, ja que la pornografia és referència inequívoca per a alguns dels alumnes en el tema sexual, i ho creia convenient.
Dinàmiques • Incloure més dinàmiques a la sessió de quart d'ESO. • Per ventura qualche tema es podria ampliar amb més dinàmiques.
Vídeos • En alguns casos els vídeos han estat de baixa qualitat, sobretot de so, però hem cercat alternatives. • He utilitzat vídeos d'un canal de Youtube que es diu AMAZE.ORG per complementar els vostres vídeos. • Seleccionar vídeos més adients. • Vídeos de més resolució. • Els vídeos que siguin més fàcils d'obrir.
Opinió de l'alumnat • Nosaltres, al final del taller hem demanat una devolució a l'alumnat, potser estaria bé tenir-ho en compte en el material, per a properes edicions. Ens han donat respostes com: interessant, nou, necessari, reflexiu... per si ho voleu tenir en compte com a ítems de valoració.
Formació del professorat • Seria genial si des de la Conselleria oferissin cursos d'educació sexual per al professorat. • Programar sessions presencials en el curs de formació del professorat, és a dir, plantejar una formació mixta (presencial i a distància). • Proposar al CEP la realització d'una formació presencial com alternativa al curs de formació a distància. • Ampliar el nombre de places de la formació a distància (companys molt interessats en la formació, han quedat fora). • Ampliar l'oferta formativa per al professorat, amb formació específica en els diferents aspectes del programa (adolescència, educació emocional, autoestima, embaràs, ITS, VG, etc).
Planificació • Conscienciar més de la importància de treballar aquesta temàtica de forma interdisciplinar; des de diferents matèries, i no que recaigui en tutoria. • Incloure les sessions dins àrees (Biologia, etc) com a tema transversal. • Faria falta més sessions per tenir més contacte amb l'alumnat i que poguessin plantejar amb més confiança els dubtes que tenen. • Proposar la integració del programa en el Pla d'Acció Tutorial (PAT) dels centres educatius. • Millorar la coordinació dins el centre educatiu, entre diferents departaments que desenvolupen continguts relacionats amb el programa. El curs passat vam acordar que canviaríem la seqüència de continguts a 3r ESO de Biologia per poder coincidir amb Valors ètics. Cal millorar aquesta primera coordinació i ampliar-la a altres departaments (per exemple, des dels departaments de llengua castellana i catalana realitzen activitats relacionades amb la violència de gènere).
Intercanvi d'informació i experiències • Realitzar trobades entre els centres que impartim el programa. • Facilitar el contacte o organitzar visites a centres educatius d'experts, influencers, etc. (Isabel Duque "PsicoWoman", Pamela Palenciano, Carmen Ruiz Repullo, etc.).

TAULA 24: INFORMACIÓ ADDICIONAL

Informació addicional	
Continguts	• Ens aniria bé tenir una sessió sobre pornografia. • Enguany hem conegut el material, però de cara al curs vinent volem introduir-lo més dins les aules, amb el suport del departament de biologia, i així relacionar-lo amb continguts teòrics treballats dins l'aula. Trobam molt interessant relacionar els coneixements des de diferents àmbits i aprofitar les xerrades que també es fan als alumnes per a relacionar coneixements. • Molt bon material que facilita el poder conversar amb els joves.
Professorat	• Al professorat de l'Institut no els interessa realitzar-lo, de moment (informació d'un professional d'un centre de salut referent a un centre educatiu).
Alumnat	• Un alumne de 1r d'ESO ha manifestat que no li ha agradat tractar el tema de la sexualitat en classe.
Planificació	• No s'han tengut dificultats per realitzar la sessió sobre aquesta temàtica, estam molt satisfets del funcionament del material i de la resposta dels joves. • En general no hem tengut dificultats per implementar el programa, al contrari, ha estat molt bo de dur a terme i ha tengut molt bona acceptació per part de l'alumnat i per part de l'equip educatiu total disponibilitat (horaris, grups, suport informàtic,...) i sobretot ha apostat per aquest tipus de tallers.
Altres	• Animam a la Conselleria perquè faci extensible aquests tallers als diferents professionals, ja que hem pogut comprovar la necessitat de treballar l'educació afectiva i sexual a l'adolescència. La nostra experiència, després de 52 sessions, és totalment satisfactòria per diferents motius. D'una banda la gran acceptació i implicació dels adolescents, i veure com han pogut ampliar els seus coneixements i com han agraït les diferents reflexions fetes. I d'altra banda, com nosaltres hem connectat amb ells i ens ha donat opció a treballar el tema de la sexualitat d'una manera molt clara i directa. Agraïm haver pogut realitzar els tallers i gaudir d'aquesta experiència per tot el que hem après. Esperam poder seguir realitzant els tallers durant els pròxims anys. • Enhorabona per la feina feta i moltes gràcies per facilitar aquest material. • Als meus alumnes els hi he recomanat la sèrie de Netflix "Sex Ed" i els hi ha encantat, ja que tracta diferents temes sobre sexualitat d'una manera entretinguda però educativa.

CONCLUSIONS

El nombre de demandes totals ha baixat de forma lleugera (de 75 a 73).

És d'esperar que aquesta tendència es vagi consolidant ja que un cop llençat el programa i enviades les presentacions, es poden compartir lliurement.

Cal considerar que la demanda disminuirà necessàriament, conforme augmenti el nombre de centres i entitats que tinguin accés a les presentacions.

Mallorca és l'Illa amb major nombre de demandes (47), seguida de Menorca (19) i de Eivissa (2) i Formentera (2).

Que Mallorca sigui l'Illa amb major demanda la qual cosa és d'esperar, ja que és la que té major oferta educativa i el major nombre d'ajuntaments i centres sanitaris.

Al llarg del curs ha baixat la demanda a Mallorca (de 65 a 47) i ha pujat la de Menorca (de 5 a 19) i Formentera (ha passat de zero a 2). Les demandes a l'Illa d'Eivissa han baixat (de 5 a 2).

L'augment de demandes a l'Illa de Menorca es pot atribuir a una major dinamització del programa, per part de la infermera del Centre Insular de Menorca de la Direcció General de Salut Pública i Participació.

Així mateix, l'augment de demandes a Formentera es pot relacionar amb la presentació del Programa a l'IES Marc Ferrer, per part de les infermeres i sexòlogues de la Coordinació de Sida i Sexualitat.

El fet que no augmentin les demandes a l'Illa d'Eivissa probablement sigui perquè ja disposen del Programa Sextima que el Consell Insular ofereix conjuntament amb el Servei de Salut, a tots els centres d'Educació Secundària.

La majoria de demandes rebudes han estat fetes pels professionals dels centres educatius (59 %), encara que la demanda ha baixat en relació amb el curs passat (49 a 43).

Les entitats que segueixen en nombre de demandes realitzades (22 %) són els ajuntaments i els centres sanitaris (18 %).

La demanda dels ajuntaments ha pujat en relació amb el curs passat (4 a 16), no així la dels centres sanitaris, que ha baixat (21 a 13).

L'augment de les demandes dels ajuntaments es pot atribuir a la dinamització feta a les Illes de Mallorca i Menorca, amb la presentació del Programa als equips d'educació social dels ajuntaments. En el cas de Mallorca, aquesta dinamització s'ha fet a través del Consell de Mallorca, concretament des del departament que coordina a aquests professionals i, en

el de Menorca, a la feina feta per la infermera del Centre Insular de Menorca, de la Direcció General de Salut Pública i Participació.

S'ha produït un augment en el nombre de persones que han emplenat el qüestionari d'avaluació, que ha passat de 12 a 24.

El fet de passar d'un qüestionari en paper a un electrònic, pot tenir a veure amb aquest fet. També pot ser que el qüestionari es va trametre als centres que sol·licitaren les presentacions del programa l'any passat i a la dinamització duta a terme a Mallorca i Menorca.

El potencial de millora, pel que fa al nombre de formularis d'avaluació emplenats, és alt.

El nombre de sessions impartides augmenta progressivament, des de primer curs fins a segon.

S'observa una millora en la distribució de les sessions, a partir del primer curs fins al quart. En primer i segon curs de l'ESO s'han seleccionat la totalitat de les sessions. En tercer i quart s'han seleccionat el 90 % i el 70 %, respectivament. Això suposa una millora en relació amb el curs anterior.

Observam que les sessions més seleccionades en cada curs es corresponen amb la nostra proposta d'implementació, a excepció de la sessió sobre relacions sexuals i de la violència en la relació de parella (seleccionades per segon curs).

Es podria plantejar la possibilitat de modificar la proposta de distribució de les sessions així com ampliar el programa amb sessions sobre pornografia i la prostitució.

Destaca l'augment de sessions impartides en centres d'ensenyament especial.

Aquest fet es relaciona amb una major dinamització del Programa, concretament a la presentació que s'ha fet als professionals d'educació social de Mallorca i als de serveis socials de Menorca.

El nivell de satisfacció amb el material del Programa és alt. Cap material ha rebut una puntuació inferior a 3, sobre 5.

Respecte al curs anterior, continuen destacant les puntuacions altes que s'han atorgat al document de consulta, les presentacions i la guia didàctica. Els vídeos i les dinàmiques educatives són els materials que han obtingut menor puntuació.

Consideram important ampliar l'oferta de vídeos de qualitat i oferir més dinàmiques educatives, especialment en les sessions que tracten sobre el flirteig, la relació de parella i la violència en la relació de parella.

El 75 % de les persones que han implementat l'avaluació han referit estar satisfetes o molt satisfetes amb l'assessorament del personal tècnic de la Conselleria de Salut i Consum. El 20,8 % no ha necessitat assessorament.

És imprescindible que els professionals puguin seguir comptant amb l'assessorament de professionals especialitzats en educació sexual. Aquest assessorament es pot seguir realitzant des de la Conselleria de Salut i Consum, amb la possibilitat d'anar incorporant professionals de la docència especialitzats en el tema. Un equip assessor és essencial per resoldre dubtes i donar seguretat al professorat.

L'opinió de les persones que han informat sobre la satisfacció de l'alumnat és altament favorable. Cap puntuació és inferior a 4 (sobre 5).

Seria interessant elaborar eines, com per exemple el Kahoot, per dinamitzar les sessions educatives i que permetin conèixer l'opinió de l'alumnat i les seves propostes de millora.

Les dificultats per implementar el Programa es refereixen, sobretot, a la manca de docents implicats, la qual cosa suposa una càrrega important per als que decideixen abordar l'educació en afectivitat i sexualitat.

Per tal que el professorat i altres agents socials se sentin capacitats per abordar tots els aspectes de l'educació afectiva i sexual, cal continuar formant al professorat en afectivitat i sexualitat.

Millorar els coneixements en afectivitat i sexualitat de les persones que es dedicaran a la docència en el futur, és també una prioritat. Convendria introduir aquesta matèria en els continguts dels graus d'educació infantil i primària i del màster universitari de formació del professorat.

També és desitjable que els professionals de salut i dels serveis socials, que formen part de la comunitat educativa disposin de formació permanent. Per fer-ho factible es podria incloure una línia de formació continua, també de forma permanent, a l'Escola Balear d'Administració Pública i en el Servei de Salut.

En opinió del professorat, les dificultats a les quals s'han enfrontat per dur a terme les sessions estan relacionades amb la pròpia dinàmica del centre educatiu, no amb el Programa en si.

Aquest fet anima a continuar en la dinamització del Programa, utilitzant tots els canals de comunicació institucionals i dels mitjans d'informació disponibles actualment.

Mentrestant l'educació afectiva i sexual no es consideri una matèria que ha de formar part del projecte educatiu dels centres, cal incentivar al professorat que decideixi abordar aquest tema, ja que suposa una càrrega extra.

Una altra mesura que contribuiria a millorar l'educació afectiva i sexual a la nostra comunitat autònoma, seria disposar d'una plataforma que permetés la comunicació i l'intercanvi d'informació entre les persones que imparteixen educació afectiva i sexual, tant en els centres educatius com en els centres sanitaris, socials i d'oci. També seria interessant l'organització de trobades entre els centres que imparteixen el programa.

Per tal que l'educació afectiva i sexual sigui accessible a tots els infants i joves, és necessària la implicació de la Conselleria de Salut i Consum i de la Conselleria d'Educació, Universitat i Recerca, al més alt nivell per tal que s'integri en el projecte de centre educatiu o en el pla d'acció tutorial.

ANNEX 1: CENTRES EDUCATIUS I ALTRES INSTITUCIONS, ENTITATS I PERSONES QUE HAN SOL·LICITAT EL PROGRAMA DURANT EL CURS 2018 - 2019

Centres educatius de Mallorca			
Mallorca	Palma	1.	CC Sant Antoni Abat
		2.	CC Sant Vicente de Paul
		3.	CC Santa Magdalena Sofia
		4.	CC CIDE
		5.	CC Lladó
		6.	Liceo Francés
		7.	Conservatori Professional de Música i Dança
		8.	Centre Socioeducatiu Es Fusteret
		9.	Centre de Menors (IMAS) Cat Tramuntana
		10.	IES Politècnic
		11.	IES Antoni Maura
		12.	UIB Màster de Formació del Professorat
		13.	CC Escolàpies
		14.	CEIP i ESO Pintor Joan Miró
	Calvià	15.	IES Bendinat
	Llucmajor	16.	IES Llucmajor
	Manacor	17.	American International School of Mallorca
		18.	IES Porto Cristo
	Felanitx	19.	IES Felanitx
	Sa Pobla	20.	IES Can Peu Blanc
		21.	CC San Francesc Asís
		22.	CIFP Joan Taix
	Artà	23.	CC Sant Bonaventura
		24.	CC Sant Salvador
	Inca	25.	IES Pau Cases Noves
		26.	Col·legi La Puresa
	Alaró	27.	CC Nostra Senyora de la Consolació
	Inca	28.	IES Pau Casesnoves
	Escorca	29.	CC Escolania de Lluc
	Esporles	30.	IES Font i Tries

Centres educatius de Menorca			
Menorca	Maó	1.	IES Cap de Llevant
		2.	IES Pasqual Calbó i Caldés
		3.	IES Joan Ramis
	Ciutadella	4.	IES Mari Àngels Cardona
		5.	IES Josep Maria Quadrado
		6.	CC Nostra Senyora de la Consolació
		7.	CC Salesians Francesc de Sales
	Alaior	8.	IES Josep Miquel Guardia
	Ferrerries	9.	CC Sant Francesc d'Asís

Centres educatius d'Eivissa i Formentera			
Eivissa	Sant Josep	1.	IES Sant Agustí
Formentera	Sant Francesc	2.	IES Marc Ferrer
	El Pilar de la Mola	3.	CEIP Pilar de la Mola

Ajuntaments		
Mallorca	1.	Intervenció comunitària Arquisocial (Calvià)
	2.	Intervenció comunitària Arquisocial (Manacor)
	3.	Santa Margalida (Serveis Socials i educació social)
	4.	Sant Llorenç des Cardassar (Educació social)
	5.	Alcúdia (Educació social)
	6.	Andratx (Educació social)
	7.	Artà (Educació social)
	8.	Sa Pobla (Educació social)
	9.	Palma Jove (Sexconsulta)
	10.	Llucmajor (Serveis Socials)
Menorca	1.	Es Castell (Casal de Joves)
	2.	Ajuntament de Ciutadella (Serveis socials)
	3.	Ciutadella (Punt Jove)
	4.	Fons Menorquí de Cooperació (Educadora social)
Eivissa	1.	Santa Eulàlia del Riu (Centre de Informació)

Consells Insulars		
Mallorca	1.	Fundació Social La Sapiència (psicòloga)

Centres sanitaris		
Mallorca	1.	CS Sa Pobla CS Sa Pobla (Infermera i pediatra (IES Can Peu Blanc i IES Joan Taix)
	2.	CS Felanitx (Infermera)
	3.	CS Son Serra (Consulta jove, infermera)
	4.	Unitat de Salut Mental Inca (Psicòloga)
	5.	CS Escola Graduada (Infermera)
	6.	CS Son Pisà (Resident d'infermeria Consulta Jove)
Menorca	1.	Consulta jove IES Mari Angles Cardona
	2.	Centre de Salut Canal Salat (Infermera i treballadora social)
	3.	Consulta Jove IES Josep Maria Quadrado
	4.	Consulta Jove IES Josep Miquel Guardia (Es Banyer. Infermera)
	5.	Consulta Jove IES Cap de Llevant (Infermera)

Altres comunitats autònomes		
Castellón	1.	Cruz Roja Española
	2.	Centro Médico Almenara Calderín
Girona	3.	Punt Jove La Jonquera
Barcelona Castelldefels)	4.	INS Mediterrània